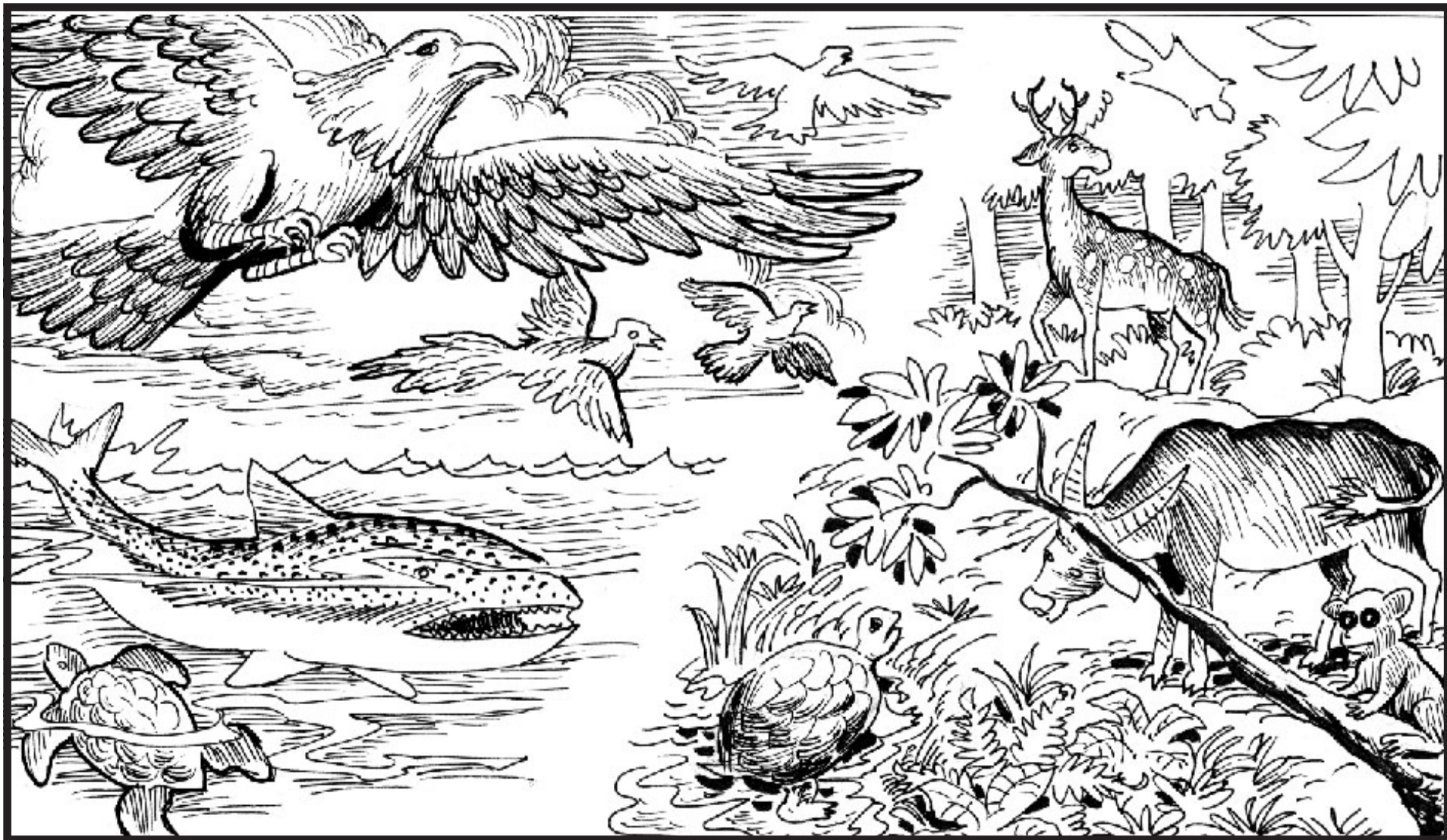

Aralin 1 **NASAAN NA SILA?**

Aralin 1 **NASAAN NA SILA?**

Ang mga buhay-ilang ay bahagi ng napakagandang mundo na likha ng Maykapal. Magmasid ka sa paligid mo. Nakakakita ka pa ba ng mga buhay-ilang? Ilan ang matutukoy mo na matatagpuan sa inyong lugar?

Alam mo ba ang pangalan ng iba't ibang uri ng buhay-iláng ayon sa lugar na kanilang kinagisnan?

Ang araling ito ay tutulong sa iyo na makilala ang iba't ibang uri ng mga buhay-iláng at ang kanilang sitwasyon sa kasalukuyan.

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang mga sumusunod:

- nakikilala at naisusulat nang may wastong baybay ang pangalan ng mga buhay-ilang

- napapangkat ang mga buhay- iláng ayon sa kanilang kinagisnang tirahan
- naipaliliwanag ang iba't ibang grap tungkol sa populasyon ng mga buhay-iláng at
- nakagagawa ng grap mula sa impormasyong ibinibigay at nasasagot ang tanong gamit ang grap

Pag-isipan Natin

Awitin. Ibigay pagkatapo ng mensahe ng awit.

Mahal ng Diyos

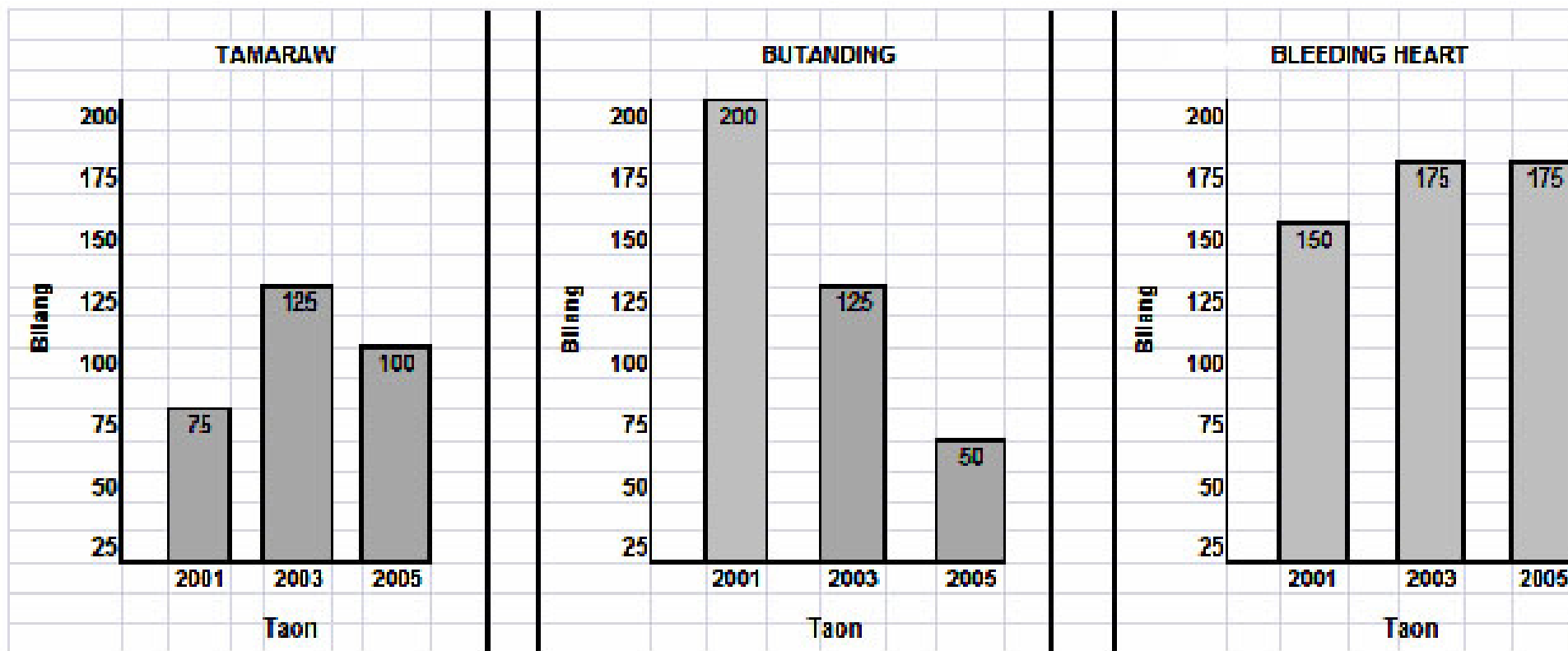
Ang mga ibon na lumilipad
ay mahal ng Diyos
Di kumukupas (2x)
Ating hayaan sa kinagisnan.

Ang mga hayop sa
kagubatan
ay mahal ng Diyos
Di kumukupas (2x)
Ating hayaan sa kinagisnan.

Ang mga isda na lumalangoy
ay mahal ng Diyos
Di kumukupas (2x)
Ating hayaan sa kinagisnan.

- B. Pag-aralan ang grap. Bigyang-pansin ang nangyayari sa ilang mahahalagang buhay-ilang sa bansa.

Talaan ng Populasyon

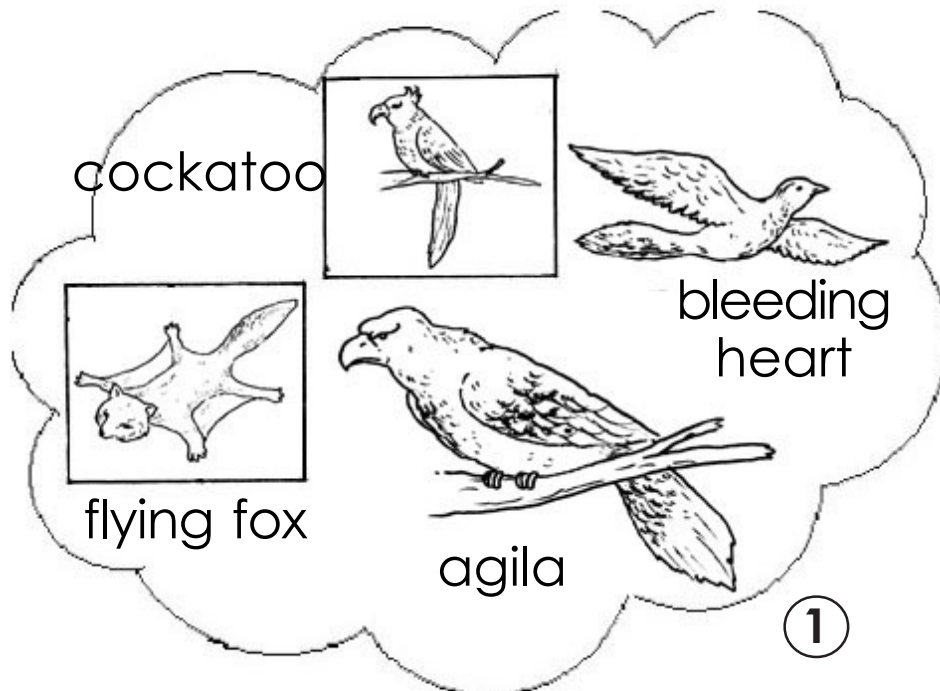

*Ang datos ay nakalap/hango sa
Talaan ng Populasyon ng Buhay-Ilang
sa Rehiyon MIMAROPA ng taong 2005*

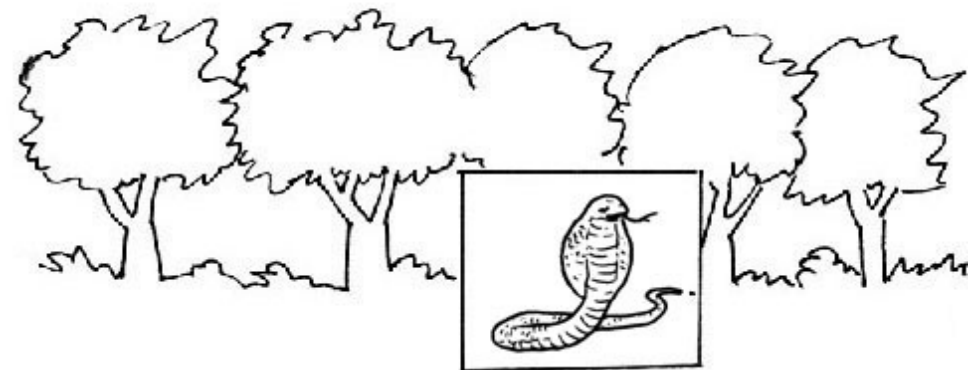
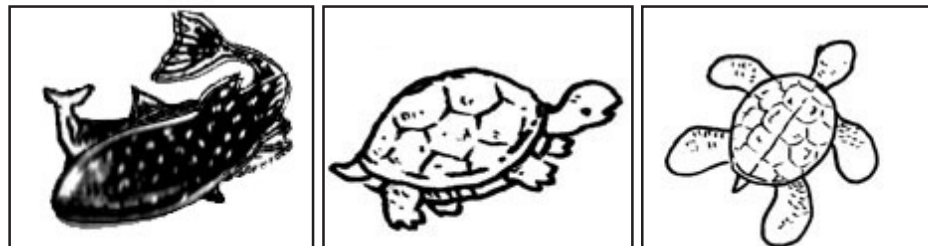

Basahin Natin

Basahin natin ang pangalan ng mga buhay-iláng.

butanding pond turtle pawikan

Subukin Natin

A. Punan ng tamang katinig o letra ang mga blangkong kahon upang matukoy ang mga buhay-iláng na nasa bawat bilang:

1.

	a			i	e		

2.

	o				a			o	o

3.

p		w			k		n

4.

a		i			a

5.

	o			a	

B. Kopyahin nang wasto at malinis sa sagutang papel ang mga pangungusap.

1. Ang tamaraw ay naninirahan sa kabundukan ng Oriental Mindoro.

2. Ang isa sa pinakamaliit na usa ay ang Philippine mouse deer o pilandok na matatagpuan sa isla ng Balabac.

3. Unti-unting nauubos sa karagatan ang mga pawikan at butanding.

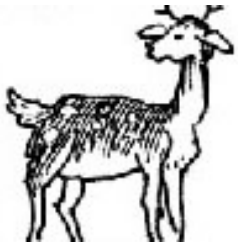
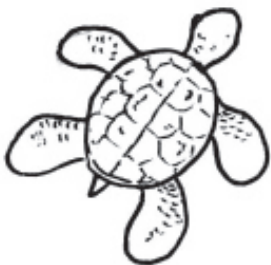
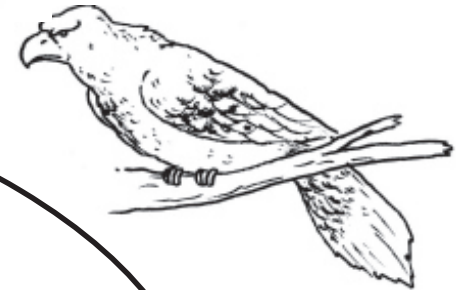
Alamin Natin

Bukod sa mga buhay-iláng na nasa larawan, ano-ano pa ang maaaring matagpuan sa inyong lugar?

Tandaan Natin

Nilikha ng Diyos ang lahat ng uri
ng hayop sa lupa, sa tubig at sa
himpapawid. May maaamo,
maïlap, malalaki, at maliliit.

Hayaan silang mabuhay sa pook
na kanilang kinagisnan.

Kwentahin Natin

Basahin at pag-aralan ang mga sitwasyon. Sagutin ang mga tanong batay sa sitwasyong inilahad.

1. Isang mangangaso ang nahuli ng mga opisyal ng DENR. Nabawi nila mula sa mangangaso ang 1 tamaraw, 3 cockatoo, at 4 na mouse deer. Ilan lahat ang bilang ng mga buhay iláng ang nabawi ng mga opisyal ng DENR mula sa mangangaso?
2. Nagkaroon ng lakbay-aral ang mga mag-aaral ng ALS sa Manila Zoo. Doon ay nakita nila ang anim na tarsier, apat na cobra, at limang pond turtle. Ilang lahat ang mga hayop na nakita nila?
3. Noong 2001 ay may naitalang pitong agila sa Isabela, dalawa sa Samar, at apat sa Leyte. Ilan lahat ang nadagdag sa populasyon ng mga agila noong 2001?

Alamin natin ang iyong natutuhan

A. Basahin ang nasa loob ng kahon at sagutin ang mga tanong na sumusunod.

1. Pagong dagat ang pawikan. Pumupunta sila sa dalampasigan kung sila'y mangingitlog. Napakarami nilang mangitlog. Hinuhuli ang mga ito upang kainin ang kanilang laman at kanilang itlog.

Saan naninirahan ang pawikan? _____

Ano-ano sa pawikan ang kinakain? _____ at _____

2. Ang tamaraw ay naninirahan sa kagubatan ng Mindoro. Katulad din ito ng kalabaw. Kinakain din ang laman nito.

Ano ang isa pang uri ng hayop na kagaya ng kalabaw?

3. Ang Philippine spotted deer ay matatagpuan sa isla ng Panay. Ito ay may taas na 80 sentimetro at batik-batik na kayumanggi ang balat.

Ano ang kulay ng spotted deer?

B. Sagutin ang mga sumusunod. Isulat sa kahon ang sagot.

Talaan ng mga isinisilang na hayop iláng

Pangalan ng hayop	Talaan		Kabuuang Bilang
	2001	2003	
1. cockatoo	4	3	
2. cobra	7	5	
3. flying fox	6	4	
4. butanding	8	3	
5. bleeding-heart	4	9	

C. Mula sa kabuuang bilang na nasa talaan sa pahina 15, iguhit ang wastong grap sa ibaba.

15					
14					
13					
12					
11					
10					
9					
8					
7					
6					
5					
4					
3					
2					
1					
	cockatoo	cobra	flying fox	butanding	bleeding-heart

D. Punan ng tamang katinig ang mga blankong kahon upang matukoy ang mga buhay-iláng na sumusunod.

1.

			i		
--	--	--	---	--	--

	o	
--	---	--
2.

	o		
--	---	--	--

	u				e
--	---	--	--	--	---
3.

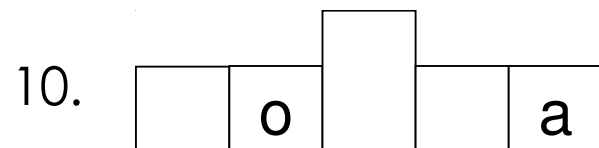
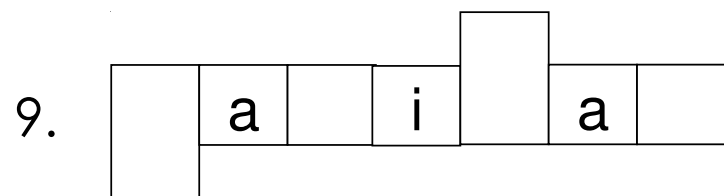
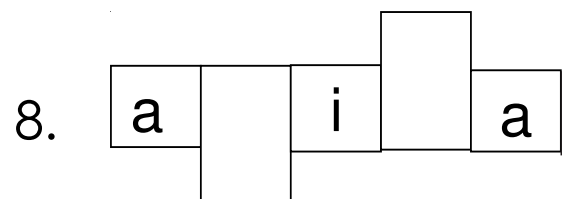
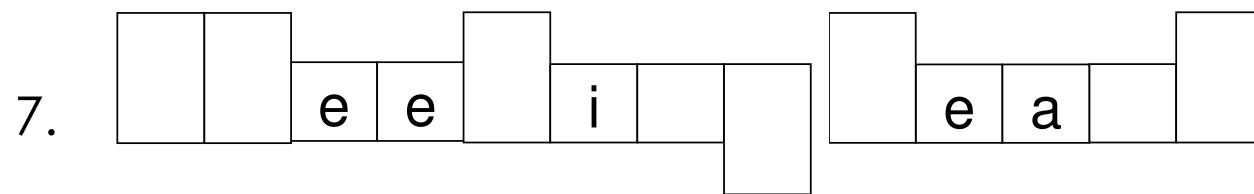
	u		a			i		
--	---	--	---	--	--	---	--	--
4.

	a			i	e	
--	---	--	--	---	---	--
5.

	o			a		o	o
--	---	--	--	---	--	---	---
6.

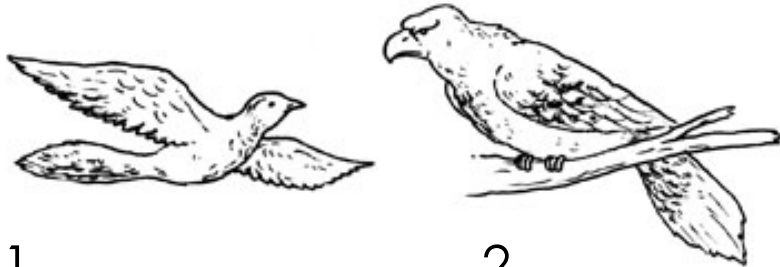
		o			e	
--	--	---	--	--	---	--

	e	e	
--	---	---	--

E. Kilalanin ang mga buhay-ilang. Piliin sa kahon ang sagot. Isulat ito ayon sa lugar na kanilang kinagisnan.

himpapawid

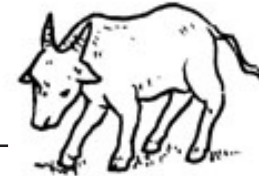

1. _____

2. _____

pond turtle	cobra	agila	tarsier
spotted deer	tamaraw	butanding	
pawikan	bleeding-heart	cockatoo	

6. _____

7. _____

10. _____

tubig

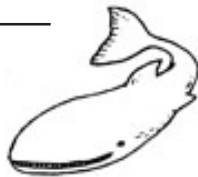

3. _____

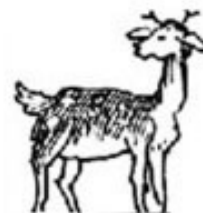
5. _____

2. _____

4. _____

kagubatan

9. _____

8. _____

